

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 7 cr., a dóua óra
o cr., a treia óra 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Red-
acțiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blas.

Anul VIII.

Blas 24 Decembre 1898.

Numărul 51.

Invitare la abonament.

Invităm la abonament nou, rugându-ne a renoi cât mai grabnic abonamentul, pentru ca să nu se facă întrerumpere cu spedarea foil.

Prețurile rămân cele vechi și sînt indicate în fruntea foil.

Tot o dată rugăm pe P. T. Domni abonenți, cari sînt în restanță cu abonamentul, să binevoescă a grăbi cu achitarea acestuia, pentru ca să putem acoperi spesele edării foil.

Administrația.

Un suspin

cătră Ilustrii Arhieriei al provinciei mitropolitane gr. cat. române de Alba Iulia-Făgăraș.

IV.

Ce să facem óre față cu acestea dóue cestiuni importante, față cu congrua plănită de guvern, prin care se țintesc la ștergerea numelui de preot gr. cat. român, și față cu contopirea noastră în organismul autonom al bisericii latine din patrie, prin care contopire s'a propus șgnduirea temeliei bisericii noastre, alterarea firmei și perderea independenței ei. Să stăm óre cu mâinile în sin și să ne indestulim cu vaierături în colónele ziarelor? Să ne

stringem rîndurile, să ne consolidăm puterile noastre spre bravarea desastrelor, cari ne amenință cu nimicire și ca biserica gr. cat. română și ca națiune română și spre conservarea neschimbată a comorilor moștenite de la străbuni, cari nu sînt proprietatea noastră, ci a bisericii și némului nostru, și pe cum le-am primit nealterate de la străbuni, așa trebuie să le transpunem posterității.

De acestea furtune nu sînt în stare a curăți orizonul bisericii noastre nici Ilustrii nostri Archierei isolați, nici clerul din a fară ori credinciosul popor resfirat în întregă provincia noastră bisericescă. Sîntem de acea convicție, că nu se póte presupune, să se găsească în întregă provincia mitropolitană preot român, — ér pe renegați, de cum va se află, nu-i ținem vrednici a-i numera în rîndul clerului rom. gr. cat., — care voesc a mai purta cu dignitate frumosul nume de preot român și părinte al poporului, să cuțeze a primi de pâne corêspundătoare dighității și misiunii preotului român bolóvanii congruei plănuite de cătră stat, de óre ce prin acei bolóvani însu-și clerul ar sinucide caracterul său de preot român. Asemenea nu presupunem, să existe preot român gr. cat. stând pe ori și care tréptă ierarhică și fiind imbiat din partea ispitei cu ori ce onoruri scilicidóse, ca să se degradeze la rolul Íudei vîndătorului și să afle de compatibil cu trecutul autonom al bisericii noastre, cu disciplina, limba și obiceiurile ei stră-

moșesci, ca biserica noastră gr. cat. să între în organismul autonom al bisericii latine din patrie. Cine o ar face acésta, ar infige pumnalul de o dată în sinul alor dóue mame, în al bisericii și în al națiunii noastre.

Și óre în ce stare și pusețiune ne-au aflat pe noi acestea desastre? Într'o stare neorganizată, ca să nu zicem nedisciplinată spre luptă. Pentru că legăturile între clerul din a fară în sine ca corp moral și între totalitatea clerului gr. cat. român din întregă provincia mitropolitană și între Ilustrii Arhieriei ca capii provinciei nu sînt destul de solidare, de óre ce singur prin ordinațiuni cerculare, fie cât de salutare, în timpurile grele de azi ale ispitelor nu se póte susține solidaritatea în acțiune. Spre efeptuirea solidarității în simțiri, cugete și fapte sînt de lipsă manevrele bisericesci. Pentru că vedem noi, că capii și conducătorii statelor în fie care an adună pe ostași la manevre militare, unde sînt reprezentate și statele vecine prin trimișii săi, spre deprinderea ostașilor în manauarea armelor pentru apărarea împărățiilor sale. Óre biserica noastră nu constituie pe acest pămînt și în patria noastră o împărăție a bisericii militante, a cărei împărat și cap nevedut este însu-și Isus Christos? Și óre azi nu pretind în mod imperativ interesele bine înțelese și viitoriul bisericii noastre, ca și noi clerul din a fară, acești gregari ai bisericii, să fim chemați la manevre spre a ne deprinde

Feuilleton.

Cuvîntare festivă la Iubileul Vicariului Silvaniei

Alimpiu Barboloviciu

rostită de Ioan Papiriu Pop protopop.

»Dumnezeule, Tu m'ai învățat pe mine din tinerețele mele, și până acum tot vestesc minunile Tale. Dumnezeuule, nici de aici înainte nu mă lăsa pe mine.« Psalm. 70, 17 ur.

Aruncând cu ochii sufletului și ai inimii mele o privire în s. Biserica acésta de frumșeta picturii ei, a altariului bogat înflorit, luminat, de mulțimea aleșilor ascultători încântat am cedat sortii, ca alesului óre când Evangelist, și de și de multe neîndreptățiri adăne lovit, zdruncinat chiar în apusul zilelor mele, totuși cu grația și ajutorul, ce-l esorez de la Părintele luminilor, și bunăvoința ascultătorilor mă încumet de a

Vé vesti mai înainte de tóte, că imi vine în minte, că astăzi nefind Duminecă ziua Domnului ori altă sêrbătoare, totuși aflu, că ne-am adunat aici nu numai din ținutul Selagiului, ci și din cele mai depărtate margini ale diecesei, ba și din alte diecese încă. Da, într'adevăr așa este. Ne-au atras și înrunit aici stîm, iubirea și reverința celui mai mare distins preot dinaintea s. altariu, a Reverendissimului D. Vicariu foraneu episcopesc a tóta Silvania Barboloviciu. El e obiectul sêrbătoririi iubire de 25 ani, fiul fostului de odinioară paroch-protopop din Chilioara, născut acolo în anul 1834 în timpurile feudale de un sclavaj greu, vecinic dornic și inșetat de popóre după o libertate. În botez și-a primit numele de Alimpiu al zilei de azi, a cuviosului Părintelui patronului său.

A studiat normele și gimnasiul în Șimleul Silvaniei, în acest oraș de renume vechiu istoric, prin care s'au perîndat atâtea órde varvare a seclilor. Cursul filosofiei l-a ascultat un an în Cluș, și prea bine cunoșcîndu-l încă ca Vicariu al Selagiului de pie memorie de odinioară mitropolitul Alesandru Șterca Șuluț, pe al doilea curs de fisică l-a trimis în Tirnavia (Sâmbăta mare). De acolo

tot ca pe un escelent student și cu purtarea cea mai esemplară l-a trimis la facultatea teologică din Pesta, avînd pe cel mai celebri profesori, azi distinși ca prelați episcopi și mitropoliți, unde și acolo cu calculi de precelință a absolvat la anul 1857. Ei, că magistrii magistri creșe.

După care s'a transpus la noua pe atunci deja înființata diecesă a Gherlei, unde în gremiu a fost un an ca oficial. La anul 1858 căsătorindu-se s'a ordonat de bunul episcop vrednic de memorie Ioan când va Alexi, care numai de cât l-a și dispus la parochia populósă și mănósă Borșa din Ardeal. La trei luni l-a și distins numindu-l protopop în acel district cu numirea »Tractul Giulei«. În 15 ani a deșteptat și luminat acolo poporul, ca emancipați o dată să nu mai ajungă ér sub lăntuire de subjugare și cloți, edificînd case parochiale, școli, superidificate, tóte de model, nu numai în Borșa, ci și în multe sate în tract. Eră acum 25 ani impliniți fungéză ca Vicariu al Selagiului și protopop și paroch al Șimleului Silvaniei.

Zidurile Sionului Domnului, ale școlilor, ale acestor paladii a muselor de regenerare, casele preoțesci din Șimleu, cât și din cele dóue tracte al Valecîului și al Crasnei, ce

în armele spirituale pentru apărarea Sionului bisericii noastre încunajurat de ostile inimice ale evenimentelor zilnice, cari ating existența și viitorul bisericii noastre? Era locul acestor manevre bisericesti nu pôte fi altul de cât un sinod adunat din întregă provincia noastră mitropolitană gr. cat. română de Alba Iulia și Făgăraș.

Dacă ore când va și despre cutare va stare s'a putut zice, atunci azi despre starea noastră bisericească se pôte cu tot dreptul zice: Ardet Ucalegon! Pentru că trăim în evul telegrafului, și al telefonului, când evenimentele se desvöltă și deslégă cu repejunea fulgerului: ele fug, nu ne așteptă pe noi, dacă rămânem privitori cu mâinile încrucișate pe pept.

Cause importante de discutat și deliberat într'un sinod provincial — a fară de celea două accentuate ale congruei și autonomiei — avem un legion: cause bisericesti administrative și fundationale, cause școlare, pentru că școla română gr. cat. confesională deja trage de mörte, și mormintul ei îl sapă unii dintre aceia, cari ar fi chemați spre apărarea și susținerea ei. Multe încurcături avem, din cari numai întruniți în sinod și consolidați în simțiri, cugete și fapte vom puté ieși. Apoi Ilustrilor Archiereii le impune însă-și divina și sublima misiune, ba și ss. Canone ale bisericii noastre, că de câte ori pretind interesele bisericii noastre, să celebreze sinode. Deci fiindu-ne lacrimile secate prin suferințele ferbinti îndurate dimpreună cu s. maică biserica noastră, trimitem un suspin ieșit din inimă iubitoare de aședămintele bisericii noastre către inimile părintesti ale Ilustrilor nostri Archiereii ai provinciei noastre mitropolitane gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș și-i rugăm umilit, ca pentru

apărarea comorilor scumpe ale bisericii noastre să se îndure a ne conchema cât mai în grabă într'un sinod provincial.

Maî mulți preoți.

Nu noi o zicem, ci o fõe „ortodoxă“. Etă ce zice „Școla și Biserica“ din Bucuresci în numărul său din 1 a c. v.:

„În biserica română multe reforme de felul acesta și de multă vreme au bătut la ușe. Dar dacă până astăzi ușa nu li-s'a deschis, împrejurările și întâmplările de toate zilele ne silese a crede, că ele nu mai pot aștepta întârziare. Trebuie prin urmare ușa deschisă, căci alt fel urmază, ca ea să fie sfărîmată.

„În majoritatea acestor reforme de la cei bătrâni nu cerem nimic. Scim, cu câtă greutate se pot schimba deprinderile la o vîrstă înaintată, și ce sguduire sufletescă produce această perturbare. Dacă sint inse și bătrâni de aceia, cari au simțit alt fel, de cum au făcut, cunoscă, că acum este timpul, când pot face așa, cum simt. Restul rămână în liniștea sufletescă de până aci și cu dictonul: „așa am apucat“.

„Și dacă vinovați nu-i facem de present, și o daclarăm, că nu, cu atât mai mult nu-i putem acusa de trecut. Și etă de ce:

„De obicei în biserica noastră lumea prea a fost deprinsă cu supunerea, vorbesc de lumea clericală mică, și cei mari prea au fost obișnuiți cu ordinele. Lucru espicabil și dintr'o parte și dintr'alta. Din partea celor mici espicabil, pentru că în majoritatea lor au fost înapoiți în cultură; din partea celor mari espicabil, pentru că mijlocele le-au permis de a avé aceea, ce domină, și această putință de a domina prea a dese au trecut-o în ceea ce apasă. Nimic condamnabil din o parte; în tot cazul abus din céstăaltă.

„Nu e condamnabil, zic, din partea

celor mici, căci atât le-au oferit, atât au primit, și intrând în lumea cea mare, s'au înjugat la greutățile familiare, neavând nici timp, nici mijloce de a se îngriji de progresul lor intelectual și mai puțin de progresul bisericii. Rolul lor s'a mărginit în mare parte la esecutarea mecanică a unor forme, de unde așteptă un interes și care în cele din urmă îi duceă la abrutisare. Cei cari au compus guvernele după vremuri, adăpați de la isvörële Occidentului, și în timpuri tocmăi, când nimic favorabil pentru biserică nu li-se da, s'au asvîrlit cu tot focul tinereții lor în toate direcțiunile, ce au socotit, că pot împinge carul civilizației. S'au silit, să apropie și țara noastră de Occident; și au apropiat-o. Cine pôte nega, că țara noastră n'a făcut pași mari în ramura medicinei, ingineriei, literilor etc.?

„În această avansare au lăsat inse la o parte elementul cel mai important, l-au neglijat; din neglijență au trecut în indiferentism și din acesta în ură, ba încă și în apăsare.

„Nimeni nu s'a interesat și în nimic n'a amestecat religia în mod serios la cultura tineretului. Din această cauză vedem lucrul, de care ne dore inima: tineretului îi este rușine, să vorbescă despre biserică. —“

Și așa va fi și mai de parte. Etă ce zice aceea-și fõe în acela-și număr mai la vale:

„Avem informații de la unul dintre membrii comisiei pentru formarea programelor analitice la învățămîntul religios, că numita comisie între alte greșeli a propus, ca Dogmele și morala creștină să se facă într'un singur an și cu o singură oră pe săptămână, ér espicarea serviciului divin să se facă într'un an întreg, lucru, ce atât, cât este de trebuință pentru un laic, se pôte face în 3 lecții. —“

„A fară de acesta sîntem informați, că în clasa a VI-a se va preda dreptul canonic, din care materie ar puté fi de trebuință cel mult câte va lecții.

incă le administrează, și altele din ambitul Silvaniei, făcute la îndemnul și propaganda lui, toate acele vorbesc de sine în ziua iubilară de azi și îi vor eternisa numele la posteritate.

Zelul, energia, viața-i laborioasă, activitatea-i roditoare pe toate terenele vieții publice nu eă am, să le amintesc: culminarea în pozițiile și posturile lui distinse, acele distincțiuni în de ajuns mărturisesc, pe cum și stima, reverința orașenilor și conaționalilor din toate părțile.

Cine nu scie, că la toate instituturile literare, corporațiunile de educațiune, de deșteptarea poporului Selăgian și de înaintarea și prosperarea lui economică încă, și altele tot ca președinte, în mare parte ca întemeiatorul inora, până azi le mai conduce și distinge. Succesele morale, intelectuale, și materiale le dovedesc starea înfloritoare a acelora, și ridicate la nivelul altor popore, de și mai de mult acestea ca favorisate înaintate. Cu versul lui atragătorii simpatic cu abundența oratoriei, rar dată muritorilor, cu inima-i doră încă prea deschisă a scuit, să invingă, să cucerescă inimă, ca un erdincios apostol a-și vîna omeni, bărbați devotați, a-și afla tovarășii de lupte, cu cari a conlucrat la operațiunile generatoare, a inspirat tărie de spirit la avîntul de prestigiu și reputațiunea de un falnic nume al Selăgiului.

Preveniența sa cea rară și promtitudinea-i gata de a servi tuturor și în tot locul, aceste le caracterisază și denotăză cuvintele de la Isaie profetul (6, 8—9): „Am audît cuvîntul

Domnului, care a întreat: Pe cine să-l trimîț? Și cine va merge nouă? Și I-am zis: Etă aicia sint eă, trimite-mé pe mine.“ Și într'adevăr nici când a esitat, ci a mers, — ce zic, a mers? — a sărit, cu pași înteiți a grăbit pe cei necăjiți de a-i mângăia, pe cei intristați de a-i îmbucura, pe muribunđi cu merindea vieții de veci de a-i nutri, pe orfanii de a-i dărui, pe cei goli I-a îmbrăcat, pe ce-i însetați și flămînđi I-a hrănit, pe călători I-a ocrotit, pe cei arși I-a adăpostit. Despre acestea mărturii sîntem noi. Pe cei șicanati, torturați, deportați încă I-a căutat, I-a urmărit, pentru de a-i însufleți, balsam de a le împărți, de a-i întări în curaj, bărbăție și tărie. Făcend și împlinind acestea cu Psalmistul pôte zice: „Am cugetat, Dóme, la poruncile Tale, că le-am iubit fôrte.“ Și le-a zis cu marele Apostol al némurilor (Rom. 6, 14): „Pécatul pe voi nu va domni, că nu sîntei sub lege, ci sub dar. Și eă zic, că încă sub darul limbilor, în dreptul naturii și al ginților.“ Rugatu-s'a cu Iudita (6, 17): „Dóme Dumnezeul ceriului, caută la trufia lor, și Te îndură spre umilirea némului nostru.“

Fie de ajuns, onorați iubiți ascultători, în liniamente schițarea și numai a acestora ca trăsături, rare însușiri, adevărate fapte umane creștine și merite ale iubilantelui, și cer scusele modestiei lui.

Destul că pe cum a trimis Dumnezeu pe Isaie profetul la poporul jidovesc zicendui: „Mergi și vorbește la popor!“ așa acela-și Dumnezeu și azi trimite pe preoți la poporele sale. După cum a zis Măntuitorul

nostru Isus către iubiții apostoli: „Mergeti în totă lumea. Învețați toate némurile,“ așa trimite și sfînta maică Biserica și azi pe preoți, pe aleși săi, ca slujitori împărțitori ai darurilor cerești, deșteptători ai poporelor, mângăitori ai sufletelor necăjite, vestitori ai dreptății și mijlocitori între Dumnezeu și poporul pécatos: pentru îndreptarea moravurilor omenilor și de a le mijloci fericirea pămîntenă și mântuینța sufletelor pentru viața eternă. Sfîntă și mare dirigătorie preotească, încă și ângerilor înfricoșată! Sublimă și nobilă misiune! când cuget la cuvintele profetului Malachie (2, 7): „Buzele preotului vor pazi sciința, și legea o vor cere din gura lui, că este ângerul Domnului ostirilor.“ Înaltă și frumoasă chemare! când aud cele de la s. Ioan Evangelistul: „Pe cum m'a trimis pe mine Tatăl, și eă vè trimit pe voi,“ și: „Orî ce veți lega orî deslega pe pămînt, legate orî deslegate vor fi și în ceruri.“ O, dar și mare responsabilitate! când audim intonând cuvintele s. Părintelui Bernard: „Ieși la țarina Domnului și caută, de căți spinii și mărăcini s'elbătescesce aceea din blăstémul celui vechiu.“ Așa, de nu veți avé chemare, de nu te veți pregăti cu sciințele recerute, de nu veți împlini voea Domnului și poruncile Fiului lui, — te veți osindi în forul consciinței, te veți judeca.

Devisa preotului e de a predica cele ce azi pôte nu la toți le convin. Așa iubirea, morala, vîrtutea, adevărul și libertatea, după cele prezise de marele Apostol al némurilor (Gal. 5, 13): „Fraților, voi la libertate v'ați chemat.“ Și scris este la s. Evan-

„Și dacă mai adaugăm încă câte va informații, ce ni-se dau, ne-am pus ipotesa: său că persóna, ce ne-a spus, este un glumeț, său este un spirit rău, care zăpăcesce lucrurile și contribuie, ca *programa învătămintului religios să fie cu desevărsire sécă, pentru ca copilul să fie cu desevărsire stupid în ceea ce privește credința lui.*

„Nu s'a făcut loc cuviincios și potrivit nici istoriei bisericesci, nici apologetice, nici moralei, nici unei chestii, ce pôte interesa și plăcé unui copil, care doresce viață și cugetare. —“

Atragem atențiunea dlor de la „Telegraful Roman“ asupra acestora. De unăzi, când scrisese tot același lucru în „Unirea“ corespondentul ei, dlor cu multă satisfacție făcuseră loc în fôea dlor unei corespondențe, care scripa foc și cătran asupra „Iesniților“ celor obraznici, cari îndrăznesc a da în vileag nisce scornituri ca acestea despre învătămintul religios în școlile regatului „ortodox“ al României. Dóră nu cum va și dl D. Stănescu directorul foii „Școla și Biserica“ e un „Iesuit“ îmbrăcat în pele de „ortodox“?

De altmintrea primescă dl Stănescu espresia stimei noastre pentru francheta, cu care se obicnuiesce a spune adevărul.

Revistă bisericescă.

Roma.

Protectoratul asupra catolicilor din Orient din nou e obiect de discutie în ziaristica italiană, franceză și germană. „Osservatore Romano“ a adresat tuturor ziarelor adicte bisericii și Sfintului Scaun Apostolic un apel, în care le rógă, să inceteze cu discutarea acestei cestiuni, căci continuând ar face serviții numai inimicilor bisericii. Și intru adevér cine nu scie, că puterile europene prin patronajul, care îl ofer bisericii în Orient, cercă numai avantajuri politice pentru sine?

Călătoria împératului german în Palestina a îndemnat pe Ruși, ca cu îndoit zel să lucre pentru ridicarea „ortodoxismului“ în această țară.

America.

Referitoriū la situația cea nouă a bisericii catolice pe insula Cuba epistola pastorală a arhiepiscopului de Havanna cuprinde următorul pasaj: „De la Cubanii și de la Americani am primit încredințarea, că biserica se va respecta. Adevérat că ea mai mult nu va mai fi ajutorată din partea statului ca sub stăpânia spaniolă, dară posesiunile îi vor da puțința de a-și acoperi cheltuelile și de a mai ajutama și pe sêraci, până când situația economică se va îmbunătăți și credincioșii vor fi în stare a ajuta biserica la aceea, ca ea să ajungă din nou la bunăstarea sa de mai înainte. Răsboiul s'a sfârșit, fără ca măcar și numai unui preot să i-se fie făcut chiar și cel mai mic rău. Americanii și rêsculații au dovedit de o potrivă respect față cu clerul și i-au dat voe desevărsită a pătrunde în șirurile lor spre a-și implini oficial cel sfint.“

Revistă politică.

Afaceri interne.

Situația internă se pare, că se complică rôt mai tare. Dieta înainte de toate are chemarea de a-și alege president. Ședința din 17 a condus-o presidentul de etate Madarász József, care ca republican și aparținător clubului independentist a agrăit pe deputați cu titlul de „Polgártársaim“. În ședința acesta s'a fixat alegerea presidentului pe Lunii.

Apoi au urmat interpelări. Rakovszky a interpelat în cauza mai multor abuzuri administrative imputând ministrului Perczel, că numai când e vorbă de ómenii

miseri, arată mare energie, din contră nu și față cu cel ca Engel marele falsificator de vinuri. Acesta a scos pe ministru din sãrite și a provocat o discutie vehementă.

Ședința de Lunii tot Madarasz a condus-o și încă destul de bine. El a constatat, că în contra legii Tisza s'au subșternut dietei 24 petițiuni; apoi a anunțat, că deputatul Sibiului Meltzl Oskar și-a depus mandatul.

A urmat la ordinea zilei cestiunea alegerii presidentului, care s'a tractat cu multă patimă în ședința intrégă. Kossuth F. s'a ocupat de crisa presidială constatând, că bolnava instituție de president denotă, că sînt bolnave stările noastre publice. El a prezentat un proiect de rezoluție, în care să se zică, că casa așteptă de la president, să fie imparțial. — Pulszky s'a ridicat, să apere guvernul zicând, că lex Tisza nu e un atentat în contra parlamentarismului. Dară opoziția nefcetat l-a intrerupt. — Apponyi prezentarea proiectului de lege al lui Tisza l-a calificat de o revoluție politică din partea clubului guvernamental, care voesce a scôte mersul lucrurilor din cadrul legilor. — Vorbind Tisza István (Opoziția striga: „Fóhazaáruló!“) a polemizat cu Kossuth și cu Apponyi. Despre proiectul tatălui său a zis, că nu e atentat în contra patriei, ci e numai un mijloc de apărare în starea precarie, carea a provocat-o opoziția. Față cu forța maioră guvernul e silit a recurge la mijloce excepționale. Apoi majoritatea trebuie să-și manifesteze în vre o formă óre care încrederea cătră guvern. Imprejurarea, că 240 de deputați au subscris amintitul proiect, însemnă, că ea respinge atentatul minorității. — Károlyi István a zis, că însuși partidul liberal va rêsturna pe Bánffy, cum a rêsturnat la timpul său pe Tisza, Szápáry și Wekerle. Pe Tisza și Bánffy, cari fac atentat asupra con-

gelist Luca: „Adevér, zic vóné, că nu va trece némul acesta, până vor fi aceste vóné.“ Și ce ne-a lăsat bardul nostru? „Preoți cu crucea în frunte!“ Și ce încoronatul nostru poet? „Menirea ei înainte și tot înainte!“ și încă cu totă resignațiunea, fără reserve ori șovăire, căci așa ne demandă s. Apostol Pavel (Tim. 4, 2): „Stai împotriva cu vreme, fără de vreme, muștră, cértă, îndemnă cu totă răbdarea și învătătura!“

Preotul nu are de a măguli, de a căuta în fața ómenilor, ci după faptele lor a judeca, de și pôte îl așteptă osîndirea celor nepricepuți, calumnierea celor rêtăcioși și judecata lumii, — de câte ori fără de basă morală! Ci bună óră ca celebrul preot mărturisitoriū de odinórá Castro Alfonso să intonăm și noi celor neîndreptățiți cuvintele: „Fiule, ești perdut!“ O, de câte ori sabia lui Damocle nu atrnă aninată de-asupra capului preotului! Pentru aceea ne reflectă s. Apostol (Efes. 5, 15): „Umblați cu grije, nu ca nescari neînțelepți, fără ca înțelepți, rêscompărând vremea, că zilele sînt rele!“ Apoi care pôte s'a prea pronunțat, și-a ulțat de prudința recerută. nu a fost cu bună chibzuire, cu tact și destul cumpêt, și-a perdut compasul Evangheliei, ori dóră a estravagat cu zelul ori s'a prea lenevit, — étă că se judecă în forul al doilea, care e judecata lumii.

Preotul după sfînta Scriptură e „sarea pămîntului“ și „lumina lumii“. În el și prin el se reoglindează vorbele și faptele lui. E

„păstorul turmei“ după cele de la s. Ev. Ioan. De se va strica sarea, cu ce vei sára? De vei ascunde lumina din sfernic, cu ce vei lumina? Cele ce s'au cetit chiar și acum în s. Evanghelie. Din turmă de va rătăci o óe, și nu o vei căuta, vędënd lupii venind, turma o vei părăsi. un suflet de vei perde, — osînda morții vei căștiga! Întru tine de se vor sminti, la lumina ta popórele de nu se vor lumina, la viața, faptele și vorbele tale de nu se vor îndemna și mișca spre cele ceresci, la o patrie mai bună, — atuncia étă vei auzi judecata forului al treilea, a lui Dumnezeu: „Năimitele, nemernicule, slugă viclenă și leneșe, luați il și-l aruncați în focul cel de veci.“ și acesta e judecata mai pe sus ca judecările lumesci. O Dómnne, până unde m'a răpit iubirea de sfîntenia învătăturilor și a poruncilor Fiului Těu și Rêscompăratoriului nostru Isus Christos, de să-mi aduc a minte și de acea înfricoșată judecată divină, carea ar fi mai gravă și mai îngrozitoare. Aprofundându-ne și numai în cele până acum zise, apare evident, că chemarea, sciința, erudițiunea, filosofia vieții, zelul apostolic și marea responsabilitate a preotului român pentru Biserică prin patriotismul și iubirea de némul său. — staū înainte alor trei foruri: forul consciinței, forul judecării lumii și forul judecării lui Dumnezeu.

Și acum, iubiți onorați ascultători, nu vă mai rețin, ci mă adresez iubilantelui: Du te, întorce te la s. altariū, îndeplinesce-ți

sfînta liturgie începută, adu-ți a minte în rugăciunile tale și cere repausul sufletelor părinților, a soției, consăngenilor, patronilor, prietenilor și cunoscuților celor adormiți în Domnul în sperarea, ce o credem, a înviării vieții de veci! Rógă te pentru vii, cari te-au educat, pentru superiori, cari vegheză, te îndreptă, pentru asistenții concelebranți, pentru Majestatea Sa bunul Domnitoriū Împératul și Regele nostru apostolic lovit de aceeași amară sörte a vędüviei ca și tine, pentru onorații iubiți ascultători, pentru tot clerul și poporul, pentru aceia, pe cari pôte l-ai supérat ori și vătémăat, și pentru aceia, de cari în viață te légă recunoscința, stima, reverința și amicéța.

Érá noi în reciprocitate vom ruga pe sfîntul, bunul și înduratul Dumnezeu, care ți-a fost călănzul vieții din tinerețele tale, a căruia minuni le-ai vestit în 40 de ani al preoției, din cari 25 ani ca Vicariū foraneū episcopesc, și prin acelea ai preamărit numele Lui cel preasfînt, il vom ruga dimpreună cu patronul těu cuviosul Părintele Alimpie în această zi, ca să se îndure spre servul său și credinciosul ostaș al Fiului său, ca să-ți adaugă puterile și anii fericitei vieți cu bună sănătate și zile senine, și óre când chemându-Te la ziua judecării să-ți rêsplătéscă meritele cu cununa neveștedită a mării ceresci. Amin.

stituției, i-a asemănat cu anarchistul Luccheni.

Martii la începutul ședinței Rakovszky a urgitat răspuns la o interpelare a sa. — Br. Bánffy între strigările opoziției a declarat, că nu va răspunde la vre o interpelare, până ce nu se va fi ales presidentul. — Fostul ministru Csáky a declarat obstrucția de periculoasă; ea împedecă votarea indemnității; parlamentul se paralizază pe sine. Apoi s'a îndreptat în contra guvernului criticând purtarea lui Bánffy în mai multe cestiuni, cum e cestia Dezsöffy. Proiectul Tisza e o lege de partid, care are, să suplinescă legile țării dând cabinetului autorizare, să guverneze fără de respect la legile țării; pentru acesta a ieșit din partid. — Guvernamentalul Hegedűs a calificat proiectul Tisza de un manifest adresat țării. — Szentiványi a zis, că numai atunci va înceta lupta opoziției, când va căde br. Bánffy. — Polonyi a atacat clica tiszaiată.

Mercuri s'a continuat desbatera tot cu aceeași animositățe, fără să se ajungă la ceva rezultat.

Ședința din 22 a c. o a ocupat aproape întrăgă abatele Molnár, care în o vorbire de 2 ore a înșirat diverse abuzuri de ale guvernului. Tot în 22 s'a hotărât, ca vacanțele de Crăciun să țină numai 3 zile.

Guvernul a început prin organele sale agitațiunea în contra deputațiilor dissidenți, sumutând pe alegătorii, să-i provoce a-și depune mandatul. Când intră înse în partidul guvernamental vre un deputat ales cu program opozițional, atunci nu-l silesc, să-și depună mandatul.

Ministru a latere e numit contele Széchenyi Manó.

Se crede, că în decursul sărbătorilor acestora se vor aplana diferențele parlamentare prin retragerea lui Bánffy.

Austria.

Fracțiunea Wolf-Schönerer nu lasă nici o ocaziune nefolosită, fără ca să provoce scandaluri. În una din ședințele săptămânii trecute Wolf a adus și cetit în parlament numărul confiscat al ziarului său „Ostdeutsche Rundschau“, prin ce a provocat un sgomot înfiorător.

În 20 a c. parlamentul și-a ținut ultima ședință înainte de vacanțele de Crăciun.

Monarchul prin rescriptul împărătesc din 17 a c. a convocat dietele provinciale pe 28 a c. Ele vor fi de o scurtă dumată, de ore ce după anul nou curând are, să țină ședințe parlamentul imperial.

Franța.

În una din ședințele parlamentare socialiștii au făcut grave imputări partidului guvernamental, că la alegeri a comis abuzuri scandalose.

Referitor la afacerea Dreyfuss liga antisemită franceză a publicat prin afișare pe pereții Parisului faptul, că guvernul în ședința parlamentară din 19 a c. a declarat, cum că în ministeriul de războiu există în această afacere un dosar secret, care fără de a periclita siguranța țării nu se poate publica. De aci manifestul

deduce, că Dreyfuss e vinovat de tradare, și pretinde sistarea revisuirii procesului.

Cestiunea Fașoda e deplin rezolvită. Francezii au cedat. Expediția lui Marchand s'a retras din Fașoda plecând spre riul Sobat. Fașoda în dată după retragerea Francezilor a fost ocupată de Anglezii prin trupe egiptene.

Italia.

În ședința camerei din 15 a c. ministrul afacerilor externe Canevaro din incidentul atentatului de la Geneva a vorbit și despre Italianii din străinătate. El a început cu cestiunea africană zicând, că Italia cu Menelic se află în raporturile cele mai amicale. El e gata a regula cu Italia confiniile pe cale pacinică. În Brasilia statul italian nu se poate amesteca în interesul Italianilor de acolo. Italia datoresce mulțămii împăratului Francisc Iosif, că și după trista întâmplare garantează drepturile Italianilor, cari petrec în monarchia austro-ungară. Italia cu toate puterile europene stă în raporturi bune. În deosebire de amintit, că cu Franța a închiat de curând un tractat comercial favorabil intereselor economice italiene, care tractat, pe cum se speră cu siguranță, va șterge și urmele neînțelegerilor din trecut.

Ministru president Pelloux la interpelarea opoziției a declarat, că fondul de dispozițiune nu-l întrebunțază spre spriginirea ziarelor guvernamentale, ci spre lucruri de interes public.

Spania.

Carliștii nu încetează a da semne de viață. De la un rector carlist, care făcea propagandă în provinciile nordice ale țării, s'au confiscat mai multe scrisori. El a fost arestat.

Crisa ministerială, erumperea căreia până acum a împedecat-o negocierile de pace, e din nou la ordinea zilei. Cabinetul Sagasta și-a dat dimisiunea. E și necesar, ca acum, când s'au schimbat raporturile, să vină la cârmă omenii noi, cari mai ușor se știu acomoda nouelor raporturi politice.

Iubileul vicariului Barboloviciu.

Selagiu luna Decembre.

Doi numeri de al „Unirii“ au ieșit de sub tipariu, de când în Șimleul Silvaniei s'a sevărsit un eveniment de mare însemnatățe, fără ca să se facă amintire de frumoasa serbare iubilară de 25 ani al activității vicariale a mult meritatului vicariu al Silvaniei Reverendissimul Domn Alimpiu Barboloviciu. Zic, din 8 Decembre st. n. a trecut multă vreme, și nu s'a aflat nimeni, ca această rară sărbătoare, care nu a fost numai a Selagiului, ci și a bisericii și națiunii întregi, să o aducă la cunoștința On. cetitorii al „Unirii“. Pentru aceea cerc eu a descrie serbările decurse în onoarea Rev. D. A. Barboloviciu.

Adecă în 21 Septembrie st. n. a c. s'au implinit 25 ani, de când Rev. D. Alimpiu Barboloviciu a fost introdus în biserică din Șimleul Silvaniei ca vicariu foraneu episcopesc gr. cat. al Silvaniei prin Demetriu c. Coroian canonic de Gherla și antecesorul

Iubilantului. Clerul, corpul învățătoresc, inteligența și poporul român din Selagiu înțelegând, cum că în anul acesta se implinesc 25 ani, de când Rev. D. vicariu stă în fruntea Selagiului, a voit, ca aniversarea asta să o prefacă în zi de sărbătoare, a voit, să-și arete recunoștința față cu activitatea atât de fructiferă a Rev. DSale pe terenul bisericesc, literar și național. Motivul acesta a aflat răsune la totă suflarea românească, idea s'a îmbrățișat cu căldură din partea tuturor, și recunoștința, reverința și alipirea Selagenilor față cu vicariul său s'a manifestat în mod splendid în 8 Decembre st. n. a c.

Alt cum serbarea iubileului a fost proiectată pe 21 Septembrie, dar atunci a trebuit, să se amâne pentru jalea adâncă, ce a ajuns întrăgă monarchia pentru decedarea Augustei Domnitore Împărătese și Regine Elisaveta. Jalea și întristarea generală a făcut apoi, de s'a amânat serbarea iubileului pe 8 Decembre cădând pe ziua aceea și onomastica Iubilantului.

Serbarea iubilară s'a început cu serviciul divin. Înainte de aceea s'a trimis adresă omagială Escelenței Sale episcopului diecesan Dr. Ioan Szabo din partea clerului, corpului învățătoresc, inteligenței și poporului din Selagiu. Liturgia solemnă s'a celebrat pontificând iubilantele asistat de trei protopopi, cinci preoți și doi diaconi. Răspunsurile le-a dat corul studenților români de la gimnasiul rom. cat. din Șimleu sub conducerea bravului învățătoriu local Alexiu Fedorca. Cuvîntarea ocazională a rostit-o protopopul Periceului Papiriu Pop. După aceea se sui pe amvon Dr. Vasiliu Lucaciū parochul Șigeseilor. Pe fețele tuturor se putea ceti bucuria, că vor auți vorbind pe marele bărbat al națiunii. Dr. Lucaciū în vorbirea s'a desvôltă unele principii morale dovedind până la evidentă tema propusă, că „salus reipublicae suprema lex esto“ nu se bazează pe principiile moralului, deci din punct de vedere moral e periculoasă. La finea vorbirii sale a stors lacrimi din ochii tuturor, când a amintit, că iubilantele a binecuvîntat ca un patriarh pe aceia, cari s'au dus la luptă, înțelegând faptul istoric întâmplat la Cluș.

Deja în biserică s'a putut deduce din mulțimea prezenților, cum că serbarea iubilară va fi imposantă; adecă biserică cea spațioasă era plină: erau de față preoți, învățători, inteligență mirenă în număr frumos, asemenea dame, ér popor nu numai din Șimleu, ci și din alte sate nu numai în biserică, ci și pe a fară.

Am observat dintre preoți a fară de Selageni pe Dr. Vasiliu Lucaciū, Dr. Felician Bran archidiaconul Careilor ș. a., dintre inteligenți pe George Pop de Băseșol, Dr. Gavril Tripon avocat în Bistrița, Andreiū Cosma directorul Silvaniei ș. a., pe Maria Cosma n. Dragoș presidenta Reuniunii Femeilor române Selagene, apoi comitetul Reuniunii, și pe alți pe mulți.

După sevărsirea cultului divin cu toții ne-am dus la teatrul orașenesc, care era aranjat pentru ocaziunea asta, ér iubilantele s'a dus la locuința vicarială, de unde prin o deputațiune a fost invitat, să vină în mijlocul nostru.

Când a intrat iubilantele, a fost primit cu urări însufleșite de „Să trăescă!“ Apoi s'au început felicitările din partea diferitelor corporațiuni.

În numele clerului Selăgean a fost felicitat Rev. D. Vicariu prin meritul protopop al tractului Ipp Ioan Vicaș; din partea Reuniunii femeilor române Selăgene prin presidenta Reuniunii Maria Cosma n. Dragoș, carea a oferit o cunună frumoasă ca suvenir; elevele de la școala de fete a Reuniunii sub conducerea doănei învățătoare Rea Silvia Langa prin o elevă; în numele despărțământului XVI. Selăgean-Chioran, al cărui președinte e Iubilantele, a vorbit George Pop de Băsești; în numele corpului învățătoresc a vorbit vicepreședintele Reuniunii învățătorilor români Selageni Vasile Oltean inv. în Periceiu; în numele credincioșilor din parochia Șimleu a vorbit Andrei Cosma directorul „Silvaniei”; Dr. Felician Bran archidiaconul Careilor a felicitat pe Iubilante în numele Sătmărenilor. A urmat apoi deputațiunea credincioșilor din Pria, care deputațiune a fost condusă de bravul lor preot Ioan Budișan, oferind și donul de suvenir al Prienilor.

După aceea s'a cetit adresa de felicitare a credincioșilor din parochia Borșa, unde Iubilantele a fost paroch și protopop, semn, cum că Borșenii și după 25 ani încă cu bucurie își aduc a minte de acei 14^{1/2} ani, cât timp Rev. D. Vicariu Alimpiu Barboloviciu le-a fost păstorii sufletesc. Adresa a făcut o impresie plăcută în cei de față; era scrisă cam de 200 inși, toți capii de familie; într'însa în termeni aleși își exprimă bucuria, cum că Iubilantele a fost învrednicit a lucra în ambitul mai larg al vicariatului 25 ani tot cu așa succes ca în parochia Borșa, și la capăt îi doresc încă mulți ani fericiți.

La toate vorbirile de felicitare Iubilantele a răspuns în termeni elocinți, cu cuvinte pătrunse de iubire față de tot, ce conduce la prosperarea bisericii și nămolului. Resultatul activității sale îl reduce la îndurarea lui Dumnezeu și la conlucrarea fraților. Răspunsurile au fost ascultate cu mare atențiune și des și vii aclamate prin urări de „Să trăească!”

După sevârșirea recepțiilor cu toții ne-am dus la otelul orașenesc, unde în sala cea mare s'a dat un banchet în onoarea Iubilantului. La banchet au fost cam 200 de persoane. Erau aședate trei mese. La masa din mijloc în frunte a ședut Iubilantele având de-a dreapta pe George Pop de Băsești, și de-a stînga pe Dr. Vasiliu Lucaciū. Puțin timp a stat la banchet și primarul orașului Gecsy Sándor de asemenea de-a dreapta Iubilantului.

De la sine se înțelege, că la așa sêrbătorescă ocaziune nu au lipsit nici tostarile. Voiți aminti unele.

Primul tost l-a rostit Iubilantele pentru Sfinția Sa Pontifcele Roman Leo XIII și Maiestatea Sa gloriosul Domnitoriu Francisc Iosif I. Al doilea tost l-a rostit Gavril Vaida protopopul Bobotei pentru Escelența Sa Mitropolitul și Escelența Sa Episcopul diecesan. Al treilea tost apoi l-a rostit veteranul protopop Ioan Vicaș pentru Iubilantele. Tostul a fost primit cu mare însuflețire și urmat de urările puternice „Se trăească!” A mai tostat Teodor Pop protopop în Ortelec pentru membrii partidului național, cari erau de față: George Pop de Băsești, Dr. Vasiliu Lucaciū și Dr. Gavril Tripoa. A mai tostat pentru Iubilante George Pop de Băsești ca pentru bărbatul bisericesc național. Tot în onoarea Iubilantului au tostat Dr. Felician Bran, Gregoriu Pop protopopul Unimăntului,

Vasiliu Pâteaș și alții. Iubilantele a tostat pentru clerul Selăgean, protopopul Ioan Păpiriu Pop pentru corpul învățătoresc. La dorința generală a vorbit și Dr. Vasiliu Lucaciū, al cărui tost e de mare însemnătate, căci între altele regretă, că curentul puternic al ideii naționale întru eluptarea drepturilor basate pe lege s'a întrerupt, și zice, că e de a se continua de acolo, de unde s'a lăsat. Însuflețirea cea mare, ce s'a produs prin cuvintele Drului Lucaciū, nu se poate descrie. A fost vii aplaudat. Pentru Reuniunea femeilor române Selăgene a tostat Rev. D. Vicariu A. Barboloviciu. A mai fost tostar, dintre cari voiți aminti numai aceea, că George Pop de Băsești a zis, că ne-am adunat așa mulți, ca să-l felicităm pe vicariul nostru în astă zi pentru de a-l recunoșce binele făcut pentru națiune și biserică; așa de aci cu toții să stăm pe lângă dînsul, și dacă cine va ar cuteza a-l ataca în reputațiunea lui și a negri nimbul lui, — atunci cu toții să respingem atacul și pe un atare să-l timbrăm de rêtăcios.

Iubilantele apoi a mulțămît pentru espresiunea simțimentelor sincere față cu dînsul și pentru onoarea, ce i-s'a făcut.

Cum că nu am sêrbătorit numai noi, cari am fost de față, dovadă eclatantă e, că Iubilantele a primit o mulțime de depeșe și epistole. Așa a fost felicitat din partea Arhierilor provinciei mitropolitane, din partea Escelenței Sale Episcopului diecesan prin o frumoasă adresă datată din ședința consistorială. A mai primit felicitări de la Dr. Raț, canonicul Bene, de la comitele suprem al Selagiului br. Vesselényi, vicecomitele comitatului Dr. Kaizler și alți mulți.

Ast fel s'a sevârșit această mărêță sêrbătoare, care s'a aranjat în onoarea Rev. D. Vicariu Alimpiu Barboloviciu pentru meritele lui bisericesci, literale și naționale. A fost o frumoasă manifestare a stimei, reverinței și alipirii față cu DȘa. Clerul, corpul învățătoresc, inteligința au emulat în a da splendore sêrbătorii, în a face, să strălucescă nimbul aureolei meritelor, ce așa de frumos înfrumusețază fruntea-i brăzdată de anii timpului împlinit întru serviciul bisericii și națiunii. Participarea faptică așa de numărôsă, pe cum și felicitările în număr mare este o dovadă eclatantă, că vicariul Barboloviciu este unul dintre cei mai mari bărbați ai națiunii și bisericii, și mulțimea aceea mare, care a iubilat, va desprețni pe aceia, cari vor ataca pe vicariu în reputațiunea lui și vor cuteza a-i negri faptele, — după cum a zis valorosul bărbat al națiunii George Pop de Băsești. Iubileul aranjat în onoarea lui i-s'a ședut bine, — dar l-a și meritat. Ne-am despărțit cu satisfacție, că a reușit splendid sêrbarea iubilantă, pe cum am dorit. Dea Dumnezeu, să o repetăm preste 25 ani!

Unul dintre participanți.

Convocare.

Comitetul central al Reuniunii învățătorilor gr. catolici din Archidieceasa gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș conform §-lui 33 din Statute se invită cu onoare la o ședința extraordinară, ce se va ține în 10 Ianuar st. n. 1899 la 9 ore a. m. în sala de conferență a institutului preparandial-normal din Blaș cu următorul

Program: 1. Raportul biroului central despre pașii întreprinși în cestiunea diurnelor și spese de călătorie pentru membri cu ocaziunea adunărilor generale și ale comitetului central provădute în statute. 2. Reprezentarea proiectelor de regulamente: a) pentru agendele adunărilor generale, b) ale comitetului central, și c) ale despărțământelor. 3. Raport referitor la pașii întreprinși de biroul comitetului central pentru edarea foilor pedagogice provădute în §. 3 din statute. 4. Raportul cassarului.

Blaș din ședința biroului comitetului central ținută în 14 Decembre st. n. 1898.

Georgiu Muntean
președintele reun.

Nicolau Pop
notarul reun.

Nr. 18—1898.

Apel.

Subscrisul presiidiu își ține de datorință a satisface conclusului luat în adunarea de toamnă a învățătorilor din despărțământul Biel aparținător „Reuniunii învățătorilor gr. cat. din archidieceasa gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș” ținută în Sâncel la 5 Nov. 1898. În înțelesul aceluși conclus ne permitem a apela la marinositatea P. T. public doritor de luminarea, cultivarea și înaintarea poporului român, spre a ajutara biblioteca, ce se înființază în centrul despărțământului, cu cărți, foi și reviste, a căror primire cu mulțămîtă se vor cuita pe cale ziaristică.

Donurile sînt a se trimite la adresa subscrisului notar învățător în Căpâlna inf. (A. Kápolna) posta Zsidve.

Căpâlna inf. 8 Nov. 1898.

Teodor Pânăzan
preșid. desp.

Demetriu L. Todoran
notarul desp.

Noutăți.

Din Archidieceasă. On. Miron Dascal paroch în Cetate de Baltă din protopopiatul D. Sămărtinului e numit paroch în *Noul sasesc* din protopopiatul Cichindealului. — Teologul absolut de la universitatea din Budapesta Emil Pop e numit practicant în cancelaria mitropolitană. — *Alexandru Nicolescu*, student în a VII-a cl. la gimnasiul din Blaș e dispus în colegiul Urbanian al S. Congregațiunii de propaganda Fide din Roma spre a face studiile filosofice și teologice.

Va apăre:

Calendariul „Unirii”

pe 1899

și se va împărți gratuit abonenților noștri.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Credința vécurilor creștine celor dintâi în fecioria Născătoarei de Dumnezeu.

(Continuare.)

Dintre apologeții creștini ne provocăm la Alexandrianul Origene mort în an. 254. După o activitate literară și practică lungă l-a îndemnat la bătrânețe un prieten, să scrie la an. 247 opul său „În contra lui Cels“, de și „Cuvîntul cel adevărat“ al acestuia apăruse deja cu 70 de ani mai înainte de aceea, „pentru că totuși s'ar pute, ca în mulțimea cea mare a acelor, cari se numesc creștini, să se afle de cei slabi în credință, pe cari cuvintele lui Cels și ale soților lui ar pute, să-I elatine“. Calumnia Iudeului, pe carele Cels îl introduce ca grăitoriu, o înfruntă întorcînd arma Iudeului cu observarea, „că aceia, cari au inventat preacurvia Fecioarei cu Panthera și alungarea ei din partea teslaturului, au născocit toate acestea a bună samă spre a delătura conceperea cea minunată de la Spiritul sfînt“. Făcînd născocirea acésta ei în contra voii sale au aprobat suposiția, că Isus nu a putut, să purcedă din o legătură casnică de rînd. ¹⁾ Origene întrebă apoi pe filosoful platonie, dacă se unesc cu principiile filosofilor elini, ca o inteligență și un caracter ca Isus să potă avé o origine așa de necinstită, după ce aceia au învățat, că fiesce care suflet locuesce în un trup, care-I este corăspundătoriu? ²⁾ Apoi impută lui Cels, că el a ignorat cu propus profetia lui Isaie citată la Matei, pe când pe airia vedesce, că cunósce Evangelia după Matei. Profetia acésta dovedesce, că lui Isus l-a căutat, să se nască din o fecioră. Iudeul lui Cels pôte, că va zice, că la Isaie nu stă „fecioră“, ci „tinăra“. Dară asta nu are de a face. Profetul spune adecă limpede, că nascerea feciorăscă va fi semnul, care se imbie lui Achaz. „Ce semn ar fi adecă aceea, dacă o femeie tinăra ar nasce și nu o fecioră? Și la cel fel de femeie i-se cuvine mai tare, să nască pe Emanuil sau pe „Cu noi Dumnezeu“, unei femei, care după obiceiul femeilor a luat în pantece prin împreunare, ori unei fecioare încă curate și nepătate? ³⁾ Că profetia nu se referesce la Achaz și la vremea acestuia, aceea se vede de acolo, că pe vremea aceea nu s'a născut nimeni, care să se fie chemat Emanuil, Cu noi Dumnezeu. Profetia se referesce deci la casa lui David, din care a avut, să vină Christos după trup (Io. 7, 42). ⁴⁾ Apoi îndreptându-se din nou împotriva păgânismului observă: „Împotriva Elinilor, celor ce nu cred nascerea cea feciorăscă, are, să se zică mai de parte, că Ziditoriul la zidirea feluritelor animale a arătat, că lui Ii e cu putință a face și la alte animale și chiar și la omeni, ceea ce a făcut la un animal. Dară la animale se găsesc anumite muierusci, cari nu au împreunare cu bărbătușii, pe cum spun despre vulturii, cei ce au scris despre animale; animalul acesta păzesce fără împreunare pogrîtorimea genului.“ Ce e deci de necredut în aceea, dacă Dumnezeu void, să trimită nemului omenesc un învățatoriu dumnezeesc, a făcut, ca acesta să se nască într'alt chip, érá nu prin împreunare de bărbat și muier? Chiar și la Elinii încă nu se nasc toți omenii din bărbat și muier, de pildă omenii cei dintâi, cari se nasc din pămînt, din materiile de formațiune cuprinse în acesta. Lucrul acesta e încă și mai minunat de cât nascerea lui Christos, care cel puțin pe jumătate s'a născut ca și cei alalți omeni. Apoi pentru ca să se tacă despre erol, dóră unii Elinii au scris, că pe Plato l-a generat Apollo și că tatăl lui a fost oprit de la atingerea soției sale, până când ea va fi născut pe fiul său cel conceput din Apollo. Dar acestea sînt fabule, născocite din cauza, că se credea, că un bărbat, care se distinge între cei alalți prin înțelepciune și virtute, trebue să-și aibă și originea din germenii mai înalți și mai dumnezeesci. ⁵⁾ — În cele alalte

scrieri ale sale, mai ales în omiliile și comentarele sale încă revine la obiectul nostru. Așa la textul de la I Moisi 49, 9: „Puiul de leu Iuda, din vlăstare (germen) fiul meu te-ai înălțat“ zice: Sub puiul de leu are, să se înțelégă (în sens mistic) Christos. „Acest puiul de leu s'a înălțat așa dară din germen; el s'a născut adecă din o fecioră. Nu din semință, ci din o fecioră fără de împreunarea bărbatului și fără de semință firăscă se nasce Christos.“ ¹⁾ La textul de la III Moisi 12, 2: „Mierea, carea se va îngreca (va primi semință) și va nasce ficior, necurată va fi șapte zile,“ zice, că cuvintele „care va primi semință“ ar puté, să se privescă de prisositoare, căci dóră nici o muier nu pôte, să nască, fără numai după ce a primit semință. Dară ele nu sînt prisositoare, legislațorul le-a adaus pe sama celor alalte muieri spre a le deosebi de aceea, carea a născut fără de primire de semință. — Legea despre necurăție se referesce la muieri, dară despre Maria se zice, că ea a luat în pantece și a născut ca fecioră. — Dacă înse ore cine în chip rafinat s'ar împotrivi zicînd, că în s. Scriptură și Maria încă se numesce „muier“, bună órá în epistola către Galateni, le răspunde Origene, că Apostolul prin acésta în rîndul cel dintâiu a însemnat numai sexul, ér a dóua că espresiunea acésta în tocmal așa pôte, să se folosescă despre o fecioră matură, în ce chip tinăru matur se numesce „bărbat“. De altmintea espresiunea acésta în s. Scriptură se folosesc și pe airia despre o fecioră. Așa la I Moisi 24, 5, unde și mirésa lui Isaac încă se numesce „muier“. — Cuvintele acelea la părere prisositoare vor deci, să espriime „o escepție mistică, carea osebesce singur numai pe Maria de cele alalte muieri, căci nascerea ei s'a întimplat nu din primire de semință, ci din ființa de față a Spiritului sfînt și din puterea celui Preaînalt. ²⁾ Airia zice Origene: În salutarea ángerului „Spirit sfînt va pogori preste tine șel.“ a fost începutul seminței și a conceperii, și fără de deschiderea matricii (prin împreunare) a crescut rodul cel nou în pantecele de mamă. „De aceea zice și Mântuitoriu: Eú sînt verme și nu om.“ ³⁾ — El vedea în trupul mamei necurăția trupescului, împrejurat jur împrejur de intestine, răbda strîmtoarea spurcăciunii pămîntesci, și de aceea se aseménă pe sine cu un verme (de intestine) și zice: „Eú sînt verme și nu om. Căci din bărbat și muier se obișnuesce a se nasce omul, érá eú nu m'am născut după felul și firea ómenilor din bărbat și muier, ci asemenea unui verme de intestine, a cărui semință nu vine de airia, ci a cărui origine e în și din trup însuși, în care crește.“ ⁴⁾ — La declarările acestea ale lui Origene ar puté, să se mai adaugă și altele, cari spun același lucru. ⁵⁾ Ne îndestulim înse cu atâta, că mai reproducem una fórte caracteristică. „Dacă ore cine crede,“ scrie Origene în comentariul său la Evangelia după s. Ioan, „că Isus s'a restignit sub Ponțiu Pilat și a adus lumii mântuire și binecuvîntare, dară nu s'a născut din Feciora Maria și din Spiritul sfînt, ci din Iosif și Maria, aceluia îi lipsesc părți fórte de lipsă spre credința desevarșită.“ ⁶⁾

Declararea acésta a lui Origene enunță, că credința în minunea conceperii lui Isus și prin urmare și cea în nascerea feciorăscă a Mariei e un articol esențial de credință. Cu toate acestea tractarea apologetică a acestei trăsături din icóna tradițională a Mariei se continuă și după aceea. Chipul de a argumenta rămâne de altmintea același, și de aceea din scriitorii următori vom reproduce din cuvînt în cuvînt numai întorsăturile acelea, cari sînt esențialmente noué.

(Va urma.)

¹⁾ Contra Cels. I. 89.²⁾ Ibid. I. 32, 33.³⁾ Ibid. 34.⁴⁾ Ibid. 35. Cf. și homil. in Isai. 2, 1.⁵⁾ Ibid. 37.¹⁾ In Genes. hom. XVII. T. II. ed. de la Rue p. 108.²⁾ Hom. in Levit. VIII. n. 2.³⁾ Ps. 21, 6.⁴⁾ Hom. in Luc. XIV. T. III. p. 948.⁵⁾ V. Hom. in Levit. XII. 4. T. II. p. 251; Comment. in ep. ad Rom. T. IV. p. 519; in ep. ad Gal., ibid. p. 697 ș. a.⁶⁾ Comm. in Joann. T. IV. p. 429. Cf. ibid. p. 347. S. Pamph. Mart. Apol. pro Orig. c. I. V. VII. la Gallandi T. IV. p. 7—40.

Dumnezeul cel vechiu.

Narațiune de K. Bolanden.

(Fine.)

Contele sosi cu fiul său în Tivoli, și el se aședă la o masă din grădină, la care câți va ofițeri germani conversați cu vioiciune. Bătrânul conte, care grația perfect limba germană, se mestecă în conversație. El abătu cu istețime conversația în o ast fel de direcție, cât nu preste mult a ajuns pe tapet punctul de vedere al Germaniei față cu biserica catolică.

„E un secret public,” zise un colonel, „că în cercurile înalte ale guvernului își dau silința pentru înființarea unei biserici naționale germane. În cele din urmă influința păgubitoare a Romei trebuie să înceteze.”

„Și eu sînt de părerea această,” adause altul. „Influința Romei tot de una a fost păgubitoare. În evul de mijloc împărații germani încă au fost tot de una în cîrtă cu Papii rivnitori de putere. În evul nou Germania pune simplu capăt certei neîncetate prin aceea, că o rupe total cu Roma.”

„Cum se pôte această?” întrebă contele cu încordare iritată. „În Germania sînt mai multe milioane de catolici. Aceia dóră nu se vor rupe de Papa?”

„Catolicii trebuie să se impace,” zise colonelul. „Un guvern tare e capabil de ori și ce, érá guvernul german e destul de tare, ca să înființeze o biserică coréspundătoare statului.”

„Contele Bismarck este bărbat de stat înțelept și prevădător,” zise contele surînd. „În toate luptele, ce le-au luptat împotriva bisericii catolice în opt spre zece vécuri, chiar și cel mai puternic domnitori au suferit fără deosebire înfrângere. Bismarck nu va face greșela politică de a declara război bisericii catolice.”

Ofițerii zimbiră.

„Nu cunosc planurile cancelarului imperial,” reflectă un căpitan de cavalerie, „dară în noul imperiu s'a început deja lupta religioasă. Guvernul german lea sub protecția sa pe acei preoți catolici, cari caută catedre de profesori ori oficii și cari sînt escomunicați de către episcopi. Acești profesori escomunicați instruază pe băieții catolici în contra opririi episcopilor și Papei, a cărui infalibilitate o negă. Statul dă salar regulat preoților separați de către Papa. Cred, că această este mai mult de cât însăși declararea de război, este preludele războiului.”

„A bună samă,” zise cu bucurie contele. „Dară basate sînt ore aceste sciri?”

„Cu totă siguritatea,” răspunse colonelul. „Se pot ceti în fiesce care ziar german.”

„Poftim!” zise un maior scoțînd un ziar.

Fața contelui strălucia de bucurie, când ceti ziarul.

„Așa este,” zise el. „În câte va provințe ale Germaniei s'a început lupta în contra bisericii. Dară care va fi sfârșitul?”

„Învîngerea Germaniei asupra bisericii romane,” răspunse colonelul. „Domnia Papei în Germania va cădă. Preste zece ani împăratul german va fi cap. bisericesc și lumesc al imperiului — ca și Țarul. Catolicii vor dispăre ori se vor converti, și religia națională generală va satisface tuturor indi-

gințelor religioase, cari și așa la omul cult nu apasă în cumpănă.”

„Așa dară biserică națională!” zise contele cu seninătate. „Dacă bine îmi aduc a minte, Napoleon I încă a avut acest ideal vînd, să organizeze o biserică națională. Dară pedeci întreprinse au zădărnicit planul împăratului. Napoleon a cădut și a murit în exil. Așa se face, domnilor, că și azi se află în Franța catolici, preoți și episcopi, — érá în Roma este Papa.”

„Pe timpul lui Napoleon I raporturile n'au fost destul de cîpte pentru o religie de stat,” zise colonelul. „Azi împrejurările sînt mult mai favorabile, cel puțin în Germania. Pretutendenți s'a deșteptat sentimentul necesității unei religii, care să coréspundă culturii. Din cauza această sînt în Germania atâtea împotriviri față cu declarația Papei, în care se numește pe sine însuși infalibil, ca să suprimă libertatea conștiinței. Turburarea e generală, și timpul e prielnic pentru ruperă totală a Germaniei de către Roma.”

„Aceasta este pentru mine o scire cu totul nouă și interesantă,” zise contele vesel. „Ce înțeleg în Germania sub infalibilitatea Papei?”

„Ceea ce trebuie să se înțelegă,” răspunse maiorul. „Infalibilul Papa pôte vesti învățături religioase nouă, câte vré, pôte da drept declarație divină ori ce prostie, pôte forța pe ori care catolic sub pedepsa blăstămării și escomunicării, să credă ori ce fel de bătănie.”

„Nu uita pretensiunile Papei față cu domnitori, pe cari vré, să-i depună, dacă nu guvernă după placul și porunca lui,” întregi generalul. „Dacă Papei îi place, să declare război unei națiuni eretice, soldații catolici trebuie să pornescă.”

„A fară de acestea bieții catolici trebuie să dărînescă filerii lui Petru, și a nume cât doresce brutalitatea papală,” zise căpitanul. „Și nime nu pôte grăi în contra acestei despoziții, fiind că ceea ce poftesce infalibilul, e datorie de conștiință.”

Contele a ascultat cu cea mai mare mirare până în sfârșit explicațiile referitoare la infalibilitatea Papei, explicații, cari i-se păreau atât de necălitate și ridicule, cât abia putea, să-și opréscă risul.

„Mânia bunilor Germani față cu pretensiunile strigătoare la cer ale Papei le găsesce foarte naturale,” zise el.

„Dară nu înțeleg, cum și-a luat bătrânul călugăr din Roma îndrăznela, ca să dea această palmă publică culturii moderne,” zise veninos colonelul. „Toate drepturile și puterea de stat și-le reclamă șie-și. Se rătoesce și se umflă ca un fel de Dumnezeu mic.”

„Și dă gîndesci, domnule, că dóră statul este un ast fel de Dumnezeu mic?” obiecționă contele așteptînd răspuns.

„Nu voi, să confund conceptul lui Dumnezeu cu superstiția religiei,” răspunse colonelul. „Fiesce care băeat de școlă scie azi deja, că un ast fel de Dumnezeu nu există. Voi numai, să zic, că statul are putere în ori ce direcție și că ast fel are și dreptul de a înființa o religie nouă, care să coréspundă esigintelor timpului, cu un cuvînt o religiune de stat.”

„Înțeleg, domnule,” zise Rethel. „Dacă dară în Germania au detronat pe vechiul Dumnezeu, atunci e firesc, ca să vă desbrăcați de religia acestui Dumnezeu. Dacă înse forța de stat este noul Dumnezeu german,

atunci acela are dreptul de a înființa o religie nouă după placul său și cu desevărgire după voința și necesitatea bunilor Germani. Domnilor, n'asți fi gîndit, că în Germania ați fi progresat așa de mult.”

Ofițerii priviau drept declarație măgulitoare fina satiră a contelui.

„Victoria germanismului e deplină,” zise cu superbie maiorul. „Puterea germană și spiritul german învinge nu numai pe câmpul de bătăe, ci pe toate terenele.”

„Dară cum se face, domnilor, că soldații germani manifestă în public credința sa religioasă internă?” întrebă contele. „În Franța au făcut surprindere generală sentimentele evlavioase ale soldaților germani. Ba tocmai acestor însușiri morale, acestei religiosități blînde s'a atribuit rezultatul admirabil al glorioșelor învingeri. Se zicea, că soldații nostri francezi sufer continue înfrîngerii numai din cauza, că sînt ireligioși, necredincioși și necreștini, pe când soldații germani înving, pentru că sînt temători de Dumnezeu.”

„Asta e numai poveste,” zise colonelul. „Victoriile noastre n'au de a face nimica cu religia, de și nu voi, să neg, că poporația de rînd a Germaniei este religioasă până la superstiție. Biserica națională a bună samă va vindeca poporul necult de această bôla.”

„Dacă poporul necult va fi așa de bun, să schimbe religia vechiului său Dumnezeu cu religia cea nouă de stat,” răspunse contele. „Mă tem înse, că nici pururea învingătorul Bismarck nu va fi atât de puternic, cât să convertescă la biserica națională masele mari ale poporului. Această ar fi risipă de bani și de timp zădărnice, fiind că preste tot celui cult nu-i trebuie religie, érá poporul se alipesce de Dumnezeuul său cel vechiu. Și apoi, domnilor, fiți convinși, că Dumnezeuul cel vechiu nu suferă tovarăș pe lângă sine! Fulgerile lui aprind biserica națională, și el cu o singură mișcare nimicesce imperiul, care s'a revoltat asupra maiestății dumnezeescei.”

Ofițerii priviau surprinși unii la alții, când bătrânul se sculă și urcându-se în trăsură porni către casă.

Fiul contelui n'a înțeles nici un cuvînt din conversația germană. S'a mirat, când a vădnt pe tată-său adâncit în conversație atât de vie cu ofițerii inimiți, dară mirarea lui a ajuns la culme, când a aflat cauza seninătății tatălui său.

„Nu te înțeleg, tată! Cum te poți bucura, că biserica noastră este espusă persecuțiunii?”

„Persecutarea bisericii noastre mă dore, iubite Charles!” zise contele Rethel. „Bucuria mea are altă causă. Dacă ziarele germane spun adevărul, și dacă ofițerii germani judecă corect spiritul guvernului german, atunci noul imperiu german declară război protectorului atotputernic al bisericii și Scaunului papal. Și mâna, care a nimicit pe toți inimiții bisericii și ai Papei, va preface în ruină și Germania! Nebunii! Cred dóră, că Dumnezeu face excepțiune cu Germania? Ceea ce n'a succés în timp de opt spre zece vécuri nici celor mai puternici domnitori, adică nimicirea bisericii lui Dumnezeu și a lociitorului lui, ei totuși voesc, să o facă? Trăesce Dumnezeuul cel vechiu! La lucru numai, superbă Germanie! La lucru! Dă năvală asupra stîncii lui Petru, persecută biserica, căci prin această vei pronunța

asupra-ți sentența proprie. Dumnezeu își ține promisiunea, ce a făcut-o întru apărarea bisericii și a Papei. Porțile Iadului nu vor învinge.

Trăsura se opri dinaintea castelului. Puternica mișcare a spiritului a atacat pe moșnegul de 73 ani. În ziua următoare se simți foarte rău. A chemat preot. Apoi a poftit lângă sine pe fetele sale și pe fiul său. Charles a trebuit, să-l cetască convorbirea, ce a decurs în Fontainebleau între Napoleon I și Păpă VII, care aproful o scrisese din cuvânt în cuvânt. Muribundul a ascultat cu atențiune cetirea.

„Iubiții mei copii!” zise cu glas muritoriu. „Lucrați din toate puterile, ca Franța să se renască în privința morală și religioasă! Ascultați de poruncile lui Dumnezeu și nu uitați nici o dată, că Dumnezeu cel vechiu, singurul stăpânitor al lumii, trăese în vecl, și că el este îndreptătorul sorții fiecărei om și fiecărei națiuni! Serviți cu frică sfântă Dumnezeului atotputernic, al cărui scaun este cerul, érá pământul așternut picioarelor lui.”

Capul îi cădu pe perină, — contele Iosif Rethel muri. T.

Bibliografie.

Zarandul și Munții apuseni ai Transilvaniei, descriere de Silvestru Moldovan, cu 9 ilustrațiuni și o schiță. Sibiu 1898. Prețul 1 fl. 8° mic XIX+302.

Mergeam anul trecut spre Venetia. Trenul trecea prin mijlocul unor păduri de brad, de o frumseță uimitoare, și a dese se ascundea în sinul pământului, pentru ca la reivirea-i să ofere ochilor noștri peisajuri cari de cari mai admirabile. Și așa, cum pe dinaintea ochilor noștri se peritau aceste frumseți ale naturii, se înțelege, că nu puteam sta reci și muți fără de a scoate vreun cuvânt de uimire. Un singur prieten de călătorie se părea, că n'are nici un sentiment. El părea nepăsător și asculta ore cum cu cindă vorbele noastre, până ce ne mai putându-se stăpâni ne spuse verde în față: „Ei! Regiuni de acestea se află destule și în țara noastră!” Și pe tema acesta se începu o mică dispută, care se închiă cu rezultatul, că da, vor fi și în Ardeal, dar ele sînt necunoscute, nime n'a îngrijit, ca turiștii să se pótă apropia de ele, să le pótă admira, să se pótă încanta de măreția lor.

Di Silvestru Moldovan vine acum și în această descriere, ce se prezintă, face cunoscută o parte admirabilă din țara noastră. Volumul acesta, care nu lasă nimic de dorit în privința tehnică, e continuarea descrierii apărute mai înainte și intitulată „Țara noastră”. De astă dată, — după ce a ieșit cu Murșul din Ardeal și l-a petrecut aproape până la vărsarea-i în Tisa, — vine înapoi, întră pe același drum în țară, pe unde ieșise, părăsese valea Murșului și trecend prin Zarand se cufundă în Munții apuseni, redesteptând din vremurile vechi gloria aproape uitată a locuitorilor din aceste ținuturi.

Nu mă gândesc, să fac elogii dlui autor. Dsa e cunoscut ca un plăcut povestitor, și volumul apărut acum e o nouă dovadă despre acesta. Și nici nu trebuie să cauți, aproape fie care pagină e scrisă atât de frumos și cu atăta căldură pentru admirabile ținuturi, unde răsună dulcele nostru grai. Am cetit cu atențiune întreg volumul, și în gândul meu am dat dreptate prietenului, care era invidios pentru laudele, ce aduceam munților Croației, când atâtea frumseți întinse în munții noștri „cu văile lor înguste, cu ghețarele, cu stîncile pleșuve, cu peșterii, chei de munte, căderi de apă și alte minuni de ale naturii”.

Și are multă dreptate autorul. Frumsețile

acestea sînt interesante pentru ori cine, iubitorii naturii găsesc în ele atâtea motive, cari îi umplu de admirație, — pentru noi Românii înse frumsețile aceste au, — căci trebuie să albă, — un farmec deosebit.

Și étă de ce! Di Moldovan ne-o spune acesta atât de frumos: „Văile acestor munți au răsunat odinioară de cântece de vitejie și de libertate. . . . Stîncile resfirate pe mările Arișului, Ampoiului și Crișului, dacă ar avé grai, ar sci, să povestescă minuni de vitejie și de fapte bărbătesci, sevârșite de acești fi ai munților în lupta lor pentru drept și libertate. . . .” Ce n'ar sci spune *Albacul și Vidra?* Și ore cine pôte înțelege murmurul tainic al „goronului lui Horia”, ce se înalță falnic în cimiteriul din Tebea, aproape de mormintul lui Iancu? „Străinul pôte, să trecă nesimțitor. . . dar Românul trăsare.” Și mereu ne face autorul, să ne nplem de farmec, să trăsărim, mereu deșteptă în noi aduceri a minți, cari ne fac, să ne încăldim și să ne gândim, cât de puțin sîntem noi față cu acești viteji. . . .

Dar iértă, iubite cetitor, această digresiune, — ultasem pe o clipită, că cartea acesta nu e o carte de istorie, ci nepretensivă descriere geografică și etnografică a acestor ținuturi. E cu neputință înse. să nu te perți, . . . când treci prin Zarand și atingi satele Curechiu, Mesteacăn și Tebea! E cu neputință, să impedeți în ochi-ți o lacrimă de emoțiune, când cetesc următoarele sire:

„În aretul văii, în stînga, se estinde comuna Mesteacăn. Aici, călătoriule, opresce-ți pașul, căci locul, unde te afli, a fost martor la mari lucruri din trecutul nostru. În apropierea drumului vei zări o simplă cruce de piétră, fără nici o inscripție. Te închină la ea și păsește cu smerenie pe acest loc, căci aici, unde stă azi acest sfînt semn, a stat în vécul trecut vechea biserică din Mesteacăn, între păreții căreia au plămădit la 1784 Horia și cu soții săi revoluțiunea română și au depus jurămint în fața sfîntului altar, că vor lupta până la cea din urmă răsunare, ca să adrobescă și să calce în picioare cruda tirănie, ce ținea apăsat la pămînt pe bietul iobagiă român. . . .”

Închinându-se gliilor, cari astupă osemintele lui Iancu, cîncii simple aședate de-a-supra mormintului, și luându-și rémas bun de la falnicul goron al lui Horia, — care are o periferie de 18 m, trece autorul mai de parte prin Băea de Criș la Halmagiă cu vestitul bulciă al Săn-Tóderului, numit alt cum și bulciul sărutului, tirgul de sărutat și tirgul nevestelor, povestind proveniența acestui obicei interesant. Sfârșind cu Zarandul face puțină istorie relativă la comitatul cu acest nume și apoi descrie ocupațiunea și portul locuitorilor. În capitolul acesta întilnim vorba *chiușeri*, care ar fi, să fie neguțător de vite, de la *chiușă*, tirg cu vite, a cărui etimologie înse nu se spune, de și la tot cazul ea ar fi interesantă. Cu regret înseamnă autorul, că la orașe femeile economilor și-au petăut portul, industria de casă dă înderăt, și nu se mai cöse îmbrăcăminte țărănescă cu atăta gust estetic ca mai de mult. Nu înțesim, când spunem, că am fi dorit, ca fiind vorba de joc, să se fie făcut o descriere mai amănunțită a lui, cam eum e jocul pe aci, și ce îndemna pe autor, să ne spună, că jocul și-a păstrat caracterul său național?

Și acum trecem preste Brad, ne apropiăm de muntele Vulcan și pogorînd în valea Cerniței sosim la Abrud, care e descris pe lung și amănunțit, pomenindu-se de trecutele timpuri fericite când primarul Abrudului purta pe cisme potcove de aur.

(Va urma.)

Dr Elie Dăianu, *Cronica anului 1848* fasc. II. lunile Aprilie—Septembrie, Sibiu 1848. După cum indică și titlul, broșura acesta în 4° de 148 pag. cuprinde întâmplările mai marcante din anul 1848 înșirate zi de zi.

O recomandăm cetitorilor noștri cu tótă căldura. Ea e o oglindă a celor întimplite în țările locuite de Românii în acel an de luptă pentru drept și libertate.

A apărut în editura „Unirii”:

Ben Hur

saù

Zilele lui Mesia
de Lewis Wallace.

Traducere.

Tom. I. broș. 75 cr.

Tom. II. broș. 70 cr.

A apărut:

Manual de Psihologie și Logică pentru clasa VIII a școlilor medie edat de Dr Vasile Hossu. Blaș. Tipografia seminariului arhidiececan. 1898. Prețul broș. 1 fl. 20 cr.

A apărut:

Jertfa creștinilor. Comentariu

al liturgiilor bisericii grecesci compus de Dr Victor Szmigelski. Tomul I. Introducere dogmatică. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminariului arhidiececan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. saù 2 lei 20 bani. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Escelenței Sale Prea-sfințitului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare.*

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarisare a preoților și învățătorilor.

„Opul acesta pôte fi de folos tuturor credincioșilor noștri, dar mai virtos Veneratului Cler arhidiececan, căruia și chemarea sa sublimă îi impune datorința strictă de a studia mai adânc misterele sfîntei noastre religii. De aceea recomandăm acest op cu tótă căldura spre a se procura pentru tóte bibliotecile districtelor protopopesci și pentru cele parohiale, ori unde este cu putință. Asemenea recomandăm Veneratului Cler, să răspândescă această carte în cercurile cât mai largi ale credincioșilor noștri.”

Blaș din ședința consistorială ținută în 14 Decembre 1897.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Arde, în

fazele lor în trecut și valorea în prezente.

Studiu istorico-canonice de Dr Alexandru Grama. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se pôte procura cu prețul de 3 fl. la Tipografia seminarială în Blaș (Balázsfalva).

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.